

הערל פרק שמיני יבמות

ע"א

עין משפט נר מצוה

א מ"א מ"ב פ"ט מהלכות
קרבן פסח הלכה ז'
ב מ"ג מ"ד פ"ט מהלכות
קרבן פסח הלכה ז'
ג מ"ה מ"ז פ"ט מהלכות
קרבן פסח הלכה ז'
ד מ"ח מ"י פ"ט מהלכות
קרבן פסח הלכה ז'
ה מ"י מ"ב פ"ט מהלכות
קרבן פסח הלכה ז'
ו מ"ג מ"ד פ"ט מהלכות
קרבן פסח הלכה ז'
ז מ"ה מ"ז פ"ט מהלכות
קרבן פסח הלכה ז'
ח מ"ח מ"י פ"ט מהלכות
קרבן פסח הלכה ז'
ט מ"י מ"ב פ"ט מהלכות
קרבן פסח הלכה ז'
י מ"ג מ"ד פ"ט מהלכות
קרבן פסח הלכה ז'

קונם שאני נהנה
לעירלים. מה שאני נהנה
מן העירלים אסור עלי
בקונם. וקונם הוא לשון
הקדש (ע"ב ב"ב). צריך
להטיף ממנו דם ברית.
מיטיף שמה עלה כנושה
הוא (שבת קלה). דברה
תורה בלשון בני אדם.
הכי משפטו בני אדם
(נדרים ב'). חלצתו חמה.
שקף ממנו החולי ולא
מגופו (שבת קלז).

מוסף רש"י

קונם שאני נהנה
לעירלים. מה שאני נהנה
מן העירלים אסור עלי
בקונם. וקונם הוא לשון
הקדש (ע"ב ב"ב). צריך
להטיף ממנו דם ברית.
מיטיף שמה עלה כנושה
הוא (שבת קלה). דברה
תורה בלשון בני אדם.
הכי משפטו בני אדם
(נדרים ב'). חלצתו חמה.
שקף ממנו החולי ולא
מגופו (שבת קלז).

בו המרת דת פוסלת בו'. זו דכל ערל לא צעו למדרש הכי דאין
ערלות פוסלת צמעשר דלחומרל דרשינן ומוקמינן ליה לחייב
צמנה ומרור ומנו דצן נכר לא שייך למדרש הכי זו אינו אוכל אכל
אוכל הוא צמנה ומרור דלאשמועינן דלא אסור צמנה ומרור לא

אליטריך דלמו מנה ומרור קדושה
אית צבו ואי צעו למימר אכל חייב
צמנה ומרור פשיטא הוא דחייב
לעשות תשובה ולקיים כל המצוות וצו
דמושב ושכיר פי' צקונטרס דלא דרש
מידי משום דאוקימנא (לעיל דף ע"ג).
כולה קרא לגזירה שיה ועקרינן ליה
מפשטיה לגמרי ונראה שר"ל דליידי
דכתביה רחמנא צערל וצן נכר כתביה
נמי צמושב ושכיר וכה"ג אמר לקמן
(דף ע"ג). ליידי דכתביה והנותר כתיב
נמי ממנו ומייהו לא הוי מנש כפי הכא
דחתם הוי כמו פטשה שנאמר והנשתי
בצביל דבר שנאמר צה ור"ת מפרש
דצו דמושב ושכיר לגופיה כדאמר
לקמן (שם) גצי תלתא ממנו חד
לגופיה ואית ספרים דגרסי הכא זו

דערל וצן נכר זו אין אוכל אכל
אוכל צמנה ומרור וצו דצמנה ושכיר
צו המרת דת פוסלת וכן ככל הספרים
בסוף מי שיהיה טמא (פסחים דף ע"ג).
ושם וכן משמע צפרק כל שעה (שם דף
כ"ח). וצערי פסחים (שם דף ק"ב).
דמתרוייהו צו דערל וצן נכר דרשינן
אכל אוכל צמנה ומרור ומיישב ר"י
הגירסות דשייך דמושב ומנו דצן נכר
לידרוש אכל אוכל צמנה ומרור
לאשמועינן דחייב לאכול צמנה ומרור
אם עשה תשובה אע"ג דצפסח אין
אוכל שיהיה מומר צעט עשיית פסח
וצו דמושב ושכיר נמי שייך למדרש מיניה
צו המרת דת פוסלת דצמושב ושכיר
עובד כוכבים איירי כדפרישית לעיל:

ואין המרת דת פוסלת במעשר.
בסוף מי שיהיה טמא (פסחים
דף ע"ג). ור"ת דכל הספרים ואין
המרת דת פוסלת צמנה ומרור
ממעטינן תרוייהו מחד צו דצו משמע
צו ולא דצדריס אחרים ואליטריך
למעוטי תרוייהו תרומה דלא נילף
בגזירה שיה דמושב ושכיר ומעשר
בגזירה שיה דממנו ממנו:

דאי בתב רחמנא ערל בו'. אע"ג
דליטריך למכבד תרוייהו
משום צו דליטריך למכבד צמנה ומרור
(ה) דהיה לכותבם צקראי דלריכי:
שאני נהנה בו'. לא גרס שאני דאם
כן לא הוי נדר דהיינו דבר שאין צו ממנו
שאיין אסור על עצמו כלום כמו שאני
ישן דלא אסור כלום אי לא אסור קונם
עניי בשינה כדאמר צריש אלו מותרין
(גדריס טו). אלא אומר ר"ת דגרס שאני
נהנה כלומר מה שאני נהנה יהא עלי
קונם ומייהו גרס ספיר שאני דאין
לרך התנא לקדק צלשונו כדאשכחן
צפ' צמלא דגדריס (דף פ"א): קונם
שלא אסתן מצן לפני צהמתן וצבצעות
צפ"ג (דף ב'). הרי עלי שלא לאכול
צבר ושלא לשמות יין דכהאי גוונא לא
חל המדרש: ויהי מוציא נינהו והתנן
מעת

קונם שאני נהנה. אין להקשות הכי פריך ממדרים ללישנא דקרא צדנדרים הלך אחר לשון בני
אדם מוקדש שנאמר כי כל הגויים ערלים וכל בית ישראל ערלי לצ וכן ואין להקשות מוכל ערל לא
לישראל ויש מקומות שהתנא לומר מדרים מלישנא דקרא כגון הכא וצריש פסחים (דף ג'). גצי הללויה כל כוכבי אור דקאמר הא
קממע לן דלור כוכבים אור הוא למאי נפקא מינה לנודר כדמתן הנודר מן האור אסור באורן של כוכבים והיינו דוקא היכא שאין
הלשון ידוע מיימי ספיר ראייה מלישנא דקרא אכל צמקום שלשון בני אדם חלוק מלישנא דקרא צדנדרים הלך אחר לשון בני אדם
כדאמר צפרק האומר משקלי (ערכין דף ע"ג): דלוריימא היד עד הפרק צדנדרים הלך אחר לשון בני אדם:

המרת דת פוסלת. דאם המיר דמו ונתכרו מעשיו לצעו צעשמיס
אמר רחמנא לא יאכל צו: ה"ג כל ערל לא יאכל צו למה לי. צו מאי
ממעט. ולא גרסינן דמושב ושכיר כלל דהא אוקימנא כולי קרא לג"ש
ועקרינן ליה מפשטיה לגמרי: ממנו. אל תאכלו ממנו נא. כיון דאמרת

צו למעוטי ממנו נמי למעוטי משמע:
לדבריה כו'. לקמן צפרקין (דף ע"ג).
תלתא ממנו כתיבי צפסח כו': ורבי
עקיבא האי סושב ושכיר דפסח מאי
עבדי ליה. הא ליכא לאוקמי צעבד
עבדי כלל: לאיחוי עבדי וצעוטי
מהול. שלא יאכל צפסח: צעוטי. שם
אומה שמוהלין עצמן: והני מוליין
נינהו. בתמיה ולי' למעוטייהו הא
ערלים נינהו ומכל ערלי' מימעטי:
צערו ישראל. לענין נדר מוליין נינהו
דלך אחר לשון בני אדם וישראלים
לא קרי להו ערלים ועובדי כוכבים
לא קרי להו מוליין: וקטן שנוגד
מהול. וקסבר ר"ע קטן שנוגד מהול
צריך להטיף ממנו דם ברית: ור"א.
דלא ממעט להו איל לטעמיה דאמר
צהולין גר שמל ולא טבל גר מעליא
הוא וצקטן מהול סבירא ליה א"ל
להטיף ממנו דם ברית: קטן שנוגד
מוך שמונה. מהו לסוכו שמן של
תרומה. דקיימנא לן (שבת דף פ"ב).
דסיכה כשתיה דנפקא לן מותצא
כמיס צקרו וכשמנ צעלמוטי':
מעעבד. מאכילת תרומה: אין לי.

לעכצ צפסח אלא מילת זכריו שיש
לו צעט עשיה גצי מילת זכריו
כתיב (שמות יג) ואי יקרב לעשותו
והיינו שחיטה וגצי עבדיו כתיב (שם) אז
יאכל צו דלפילו לא הוה ליה עבד
צעט עשיה והיה לו צעט אכילה
מעכצו מן אכילת פסחו: מנין לישן
כו'. דגצי צניס נמי אם ראי ליומל
צעט אכילה ולא היה לו צעט
עשיה מנין מעכצו מאכילת פסחו:
סמולד לומר אז או. אז יקרב לעשותו
אז יאכל צו: אלא זכריו. דמצינן
להו צעט אכילה אלתא דלא הו
צעט עשיה היכי דמי לאו דליתילוד
צניי צניי: אלא הכא כשהלל חמה.
שהיה חולה ונתרפא ונתחללה ונשתלפה
ממנו חמה: וניסוב ליה כל שצעה.
ואי צניי צניי איתפח אחי מעכב ליה
מאכילה אחי לא מטא ומניה דגניא
לקמין יוס הצרחתו כיוס הולוד דעד ו'
יומי לא מהלינן ליה: דיהיבין ליה.
שכצ נתרפא זה שמונה ימים ומל
שמיני שלו להיות ערב הפסח: ונימהליס
מזפרא. וכיון דמזפרא צר מהילא
הוא אשתכח דמעכב ליה מעשיה
ולמה לי קרא לרבוויי שעת אכילה:
מעת

ביני אלא זכריו דאיתנהו בשעת אכילה וליתנהו בשעת עשיה היכי
משכחת לה לאו דאיתילוד בין עשיה לאכילה ש"מ ערלות שלא בזמנה
הויא ערלות אמר רבא ויתסברא יהמול לו כל זכר אמר רחמנא ואו
יקרב לעשותו והאי לאו בר מהילא הוא אלא הכא במאי עסקינן
כגון שחלצתו חמה וניתוב ליה כל שבעה (דאמר שמואל שחלצתו חמה
נותנין לו כל שבעה) דיהיבין ליה כל שבעה ונימהליה מצפרא בעינן
מעת

קונם שאני נהנה. אין להקשות הכי פריך ממדרים ללישנא דקרא צדנדרים הלך אחר לשון בני
אדם מוקדש שנאמר כי כל הגויים ערלים וכל בית ישראל ערלי לצ וכן ואין להקשות מוכל ערל לא
לישראל ויש מקומות שהתנא לומר מדרים מלישנא דקרא כגון הכא וצריש פסחים (דף ג'). גצי הללויה כל כוכבי אור דקאמר הא
קממע לן דלור כוכבים אור הוא למאי נפקא מינה לנודר כדמתן הנודר מן האור אסור באורן של כוכבים והיינו דוקא היכא שאין
הלשון ידוע מיימי ספיר ראייה מלישנא דקרא אכל צמקום שלשון בני אדם חלוק מלישנא דקרא צדנדרים הלך אחר לשון בני אדם
כדאמר צפרק האומר משקלי (ערכין דף ע"ג): דלוריימא היד עד הפרק צדנדרים הלך אחר לשון בני אדם:

תורה אור השלם

1. ובי גזר אהרן גר
ועשה פסח לוי המול לו
כל זכר ואי יקרב לעשותו
ודקה באורן הקרין וכל
ערל לא יאכל בו.
שמות יב מה
שמואל ק"א
2. אל תאכלו מפגו נא
ובקשל מבשל פתים כי
אם עלי ראשו על
כרעיו ועל קרבו.
שמות יב ט
3. איש איש מקורע אהרן
והוא צרוע או נב
בקרשים לא יאכל עד
אשר יטהר ודבגע בכל
טמא נפש או איש אשר
תצא מפגו שבת צרוע.
ויקרא כב ד
4. וכל זר לא יאכל קדש
תושב ברוך וקביר לא
יאכל קדש: ויקרא כב י
5. תושב וקביר לא
יאכל בו: שמות יב מה
6. וכל עבד איש מקבת
קסף ומקתה ארו אז
יאכל בו: שמות יב מד

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה דלי ווי'
בתרומה היה ליה
לכותבם: